

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/sledztwa-i-lustracja/sciganie-zbrodni-przeciwko-nar/sledztwa-1/oddzialowa-komisja-w-poznaniu/175695,Sledztwa-zakonczone-skierowaniem-aktu-oskarzenia.html>
03.03.2026, 20:55

Sledztwa zakończone skierowaniem aktu oskarżenia Zbrodnie komunistyczne

1. Śledztwo w sprawie przeciwko Leonowi Sz. podejrzanemu o to, że w 1949 roku w Nowym Tomyślu, jako funkcjonariusz miejscowego Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w toku wykonywanych czynności śledczych oraz w celu wywarcia presji na podejrzanych oraz kierując się wrogością polityczną a nadto działając wspólnie i w porozumieniu z Mieczysławem P. oraz Władysławem K. znęcał się fizycznie i psychicznie ze szczególnym okrucieństwem nad pozbawionymi wolności członkami podziemnej organizacji antykomunistycznej „Tajna Organizacja Wyzwoleńcza” Janem M., Witoldem S., Marianem S., Henrykiem S., Józefem S., Mieczysławem W., Edmundem L., Klemensem T. oraz Józefem M. (S 80.2022.Zk).

W dniu 24 lutego 2025 roku Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Poznaniu skierowała do Sadu Rejonowego w Nowym Tomyślu akt oskarżenia przeciwko Leonowi Sz. vel Leo S., byłemu oficerowi śledczemu Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Nowym Tomyślu.

Prokurator zarzuca oskarżonemu, że w bliżej nieustalonym okresie pomiędzy 10 maja 1949 roku a 10 sierpnia 1949 roku w Nowym Tomyślu, jako funkcjonariusz miejscowego Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego dopuścił się zbrodni komunistycznej o znamionach zbrodni przeciwko ludzkości w ten sposób, że w toku wykonywanych czynności śledczych, w celu wymuszenia na podejrzanych wyjaśnień określonej treści oraz kierując się motywacją polityczną a nadto działając wspólnie i w porozumieniu z funkcjonariuszami tego samego Urzędu Mieczysławem P. oraz Władysławem K. znęcał się fizycznie i psychicznie ze szczególnym okrucieństwem nad pozbawionymi wolności członkami podziemnej organizacji antykomunistycznej „Tajna Organizacja Wyzwoleńcza” Janem M., Witoldem S., Marianem S., Henrykiem S., Józefem S., Mieczysławem W., Edmundem L., Klemensem T. oraz Józefem M. w ten sposób, że bił przesłuchiwanym rękoma po twarzy i głowie, uderzał pistoletem, przypalał nogi papierosem, kopał pokrzywdzonych, wiązał im ręce i nogi a następnie wkładał między tak związane kończyny kij i wieszał związanych pomiędzy biurkami, po czym wlewał im do nosa ocet i naftę bądź bił pokrzywdzonych po piętach i palcach od nóg drewnianą linijką lub metalowym prętem, zmuszał podejrzanych do wykonywania uciążliwych ćwiczeń fizycznych w postaci przysiadów i tzw. „żabek” a następnie kazał im siadać na nodze odwróconego taboretu w taki sposób aby pod ich własnym ciężarem noga ta wciskała się w odbytnicę, groził więźniom pozbawieniem życia, znieważał ich obelżywymi słowami, wielokrotnie i długotrwanie przesłuchiwał podejrzanych w nocnej porze świecąc przesłuchiwanym lampą w twarz, ograniczał otrzymywanie paczek od bliskich oraz pozbawiał więźniów prawa do korespondencji, które to działania były formą represji i elementem walki politycznej z osobami postrzeganymi jako przeciwnicy polityczni.

Organizacja „TOW” (również pod późniejszą nazwą „Podziemny Ruch Oporu – Oddział Lotny”) prowadziła działalność polegającą na kolportażu na terenie Nowego Tomyśla i jego okolic, Sulechowa i Poznania krytycznych wobec władzy ulotek, prowadzono rozmowy odnośnie rozbrojenia i „likwidacji” współpracowników UB oraz napadów na posterunki milicyjne celem

zdobycia broni. Ulotki rozpowszechniane przez członków grupy ujawniały prawdę na temat zbrodni katyńskiej. W trakcie konspiracyjnych spotkań podkreślano zależność kraju od ZSRR, sowietyzację kraju oraz krytykowano ustrój i politykę wewnętrzną jako szkodliwą dla narodu polskiego. Choć w dyspozycji grupy pozostawała broń palna, to de facto do żadnych działań z jej użyciem jak też jakichkolwiek innych z użyciem przemocy nie doszło, podejmowano jedynie działania propagandowe. Większość członków związanych z „TOW” należała wcześniej do harcerstwa i wartości tam wpojone chcieli oni wcielać w życie zaś broń była gromadzona z myślą o przyszłej walce o wolność.

Za pośrednictwem Biura Współpracy Międzynarodowej Policji KGP oraz oficera łącznikowego KGP w Waszyngtonie ustalono w toku śledztwa, że jeden z podejrzewanych, ówczesny zastępca szefa PUBP w Nowym Tomysłu Leon Sz. nadal żyje i zamieszkuje na terenie USA.

Wymienionemu oskarżonemu zarzucono popełnienie, poprzez współudział w stosowaniu niedozwolonych metod śledczych, ciężkich przestępstw o szczególnie brutalnym charakterze. Czyny jego wymierzone były w członków konspiracyjnej organizacji młodzieżowej, którzy z patriotycznych pobudek zdecydowali się na sprzeciw wobec narzuconego systemu komunistycznego i podjęli, na miarę swoich możliwości, działania na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego. Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że czyny funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego, w tym Leona Sz., podjęte wobec pokrzywdzonych stanowią modelowy wręcz przykład przestępstw, które dziś określa się mianem zbrodni stalinowskich.

Czyny zarzucone w akcie oskarżenia zakwalifikowano jako przestępstwa opisane w art. 246 i 247§2 kk w zw. z art. 11§2 kk w zw. z art. 91§1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

2. Śledztwo przeciwko byłemu podprokuratorowi Prokuratury Wojsk Lotniczych w Poznaniu Jackowi J., oskarżonemu o to, że w okresie od maja do czerwca 1982 roku w Poznaniu, jako podprokurator tamtejszej Prokuratury Wojsk Lotniczych, dopuścił się zbrodni komunistycznej o znamionach zbrodni przeciwko ludzkości w ten sposób, że przekroczył swoje uprawnienia w zakresie zapewnienia zgodnej z prawdą materialną oceny działania Henryka P., któremu zarzucono działalność opozycyjną i stosując wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, bezprawnie pozbawił go wolności (S. 16.2022.Zk).

W dniu 30 lipca 2024 roku prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Poznaniu skierował do Wojskowego Sądu Garnizonowego w Poznaniu akt oskarżenia przeciwko Jackowi J. – byłemu prokuratorowi Prokuratury Wojsk Lotniczych w Poznaniu.

Jacek J. został oskarżony o to, że :

1) w dniu 14 maja 1982 roku w Poznaniu jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – podprokurator tamtejszej Prokuratury Wojsk Lotniczych w stopniu porucznika, w ramach systemu masowych represji wobec przeciwników politycznych po wprowadzeniu stanu wojennego w dniu 13 grudnia 1981 roku przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że ze względów politycznych, wbrew zgromadzonemu w toku śledztwa materiałowi dowodowemu, wydał postanowienie o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wobec Henryka P. w sytuacji, gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dawał podstaw do przyjęcia, by podejrzany swoim zachowaniem wypełnił znamiona zarzuconego mu czynu i interpretując w sposób dowolny, sprzeczny z dowodami zebranymi w toku postępowania przyjął, iż w marcu lub

kwietniu oraz w maju 1982 roku w Poznaniu rozpowszechniał on nielegalne wydawnictwo VETO, zawierające w swej treści fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny, lub rozruchy a dotyczące aktualnej sytuacji w kraju, podczas gdy treść tego wydawnictwa nie zawierała żadnych fałszywych wiadomości, a była tylko krytyczną analizą rzeczywistości społeczno - politycznej okresu stanu wojennego, czym bezprawnie pozbawił wolności pokrzywdzonego na okres powyżej 14 dni, które to działanie stanowiło zbrodnię komunistyczną, będącą jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości w postaci poważnej, motywowanej politycznie represji skierowanej przeciwko osobom należącym do grupy przeciwników ówczesnego ustroju i było naruszeniem gwarantowanej przez Konstytucję PRL oraz akty prawa międzynarodowego, prawa oskarżonego do swobodnego wyrażania poglądów, czym działał na szkodę interesu publicznego i interesu prywatnego pokrzywdzonego,

2) w okresie od dnia 28 maja 1982 roku do dnia 7 czerwca 1982 roku w Poznaniu, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - podprokurator tamtejszej Prokuratury Wojsk Lotniczych w stopniu porucznika, w ramach systemu masowych represji wobec przeciwników politycznych po wprowadzeniu stanu wojennego w dniu 13 grudnia 1981 roku, przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że ze względów politycznych, wbrew zgromadzonemu w toku śledztwa oraz postępowania sądowego prowadzonego przed Sądem Wojsk Lotniczych w Poznaniu materiałowi dowodowemu, skierował w dniu 28 maja 1982 roku akt oskarżenia, w którym zarzucił Henrykowi P. popełnienie przestępstwa polegającego na rozpowszechnianiu nielegalnego wydawnictwa VETO, zawierającego w swej treści fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny, lub rozruchy a dotyczące aktualnej sytuacji w kraju i chcąc, aby członkowie składu orzekającego ww. Sądu przekroczyli swoje uprawnienia, w dniu 7 czerwca 1982 roku jako oskarżyciel publiczny nakłaniał ich do uznania Henryka P. za winnego zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu i wymierzenie mu kary bezwzględnej pozbawienia wolności w sytuacji, w której prawidłowa ocena zgromadzonych dowodów nie dawała żadnych podstaw do przyjęcia, iż oskarżony swoim zachowaniem zrealizował znamiona zarzucanego mu czynu, gdyż treść tego wydawnictwa nie zawierała żadnych fałszywych wiadomości, a była tylko krytyczną analizą rzeczywistości społeczno - politycznej okresu stanu wojennego, w wyniku czego wyrokiem z dnia 7 czerwca 1982 roku Henryk P., wbrew zebranym dowodom, został uznany za winnego popełnienia zarzucanego przestępstwa i skazany na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i grzywnę, które to działania stanowiły zbrodnię komunistyczną, będącą jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości w postaci poważnej, motywowanej politycznie represji, skierowanej przeciwko osobom należącym do grupy przeciwników ówczesnego ustroju i było naruszeniem gwarantowanej przez Konstytucję PRL oraz akty prawa międzynarodowego, prawa oskarżonego do swobodnego wyrażania poglądów, czym działał na szkodę interesu publicznego i interesu prywatnego pokrzywdzonego.

Czyny zarzucone w akcie oskarżenia zostały opisane w art. 165 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz w art. 18 § 1 kk w zw. z art. 165 § 2 k.k. z 1969r. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni p-ko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2023r., poz. 102).

Działanie Jacka J. - w ocenie prokuratora OKŚZpNP - było aktem bezprawia i represji oraz przejawem prowadzonej przez władze komunistyczne walki politycznej z osobami postrzeganymi jako wrogie ideologicznie. Sprawa znajduje się na początkowym etapie postępowania sądowego. Aktualnie oczekuje się na wyznaczenie rozprawy przez Wojskowy Sąd Garnizonowy w Poznaniu.

3. Śledztwo w sprawie przeciwko byłemu prokuratorowi Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze Januszowi Ś. oskarżonemu o to, że w dniu 20 września 1951 roku w Zielonej Górze, jako oficer śledczy tamtejszej Wojskowej Prokuratury Rejonowej a tym samym funkcjonariusz państwa komunistycznego, występując jako oskarżyciel publiczny przed Wojskowym Sądem Rejonowym w sprawie Sr 167/51, dopuścił się zbrodni komunistycznej o znamionach zbrodni przeciwko ludzkości w ten sposób, że nie dopełnił obowiązków w zakresie zapewnienia zgodnej z prawdą materialną prawnokarnej oceny działania Jana K. oskarżonego o działalność antykomunistyczną (S.29.2021.Zk).

W dniu 20 września 2022 roku Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Poznaniu skierowała do Wojskowego Sądu Garnizonowego w Poznaniu akt oskarżenia przeciwko byłemu prokuratorowi Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze Januszowi Ś.

Januszowi Ś. zarzucono, że w dniu 20 września 1951 roku w Zielonej Górze podzegał skład orzekający Wojskowego Sądu Rejonowego w Zielonej Górze do wydania wyroku skazującego na karę długoletniego więzienia oskarżonego Jana K. za rozpowszechnianie fałszywych wiadomości „godzących w sojusz polsko-radziecki”, mogących wyrządzić istotną szkodę interesom Państwa Polskiego, podczas gdy zachowanie tegoż oskarżonego nie wyczerpało znamion zarzucanego mu przestępstwa.

Jan K. był urzędnikiem zatrudnionym w Rejonowym Urzędzie Likwidacyjnym w Świebodzinie. Wśród zatrudnionych w tym urzędzie osób znajdowali się między innymi byli oficerowie i podoficerowie II Rzeczypospolitej, część z nich pochodziła z regionów anektowanych po wojnie przez ZSRR. Osoby te tworzyły grupę kolegów niekryjących niechęci do ustroju komunistycznego i niemogących pogodzić się z zależnością Państwa Polskiego od ZSRR, czemu częstokroć otwarcie dawali wyraz w rozmowach prowadzonych w pracy i poza nią. Zachowanie Jana K., które stało się przedmiotem oskarżenia o tzw. „szeptaną propagandę”, sprowadzało się do uczestnictwa w spotkaniach towarzyskich w tej grupie, w czasie których opowiadano dowcipy polityczne lub krytycznie oceniano działania władz komunistycznych.

Przeprowadzone przez prokuratora pionu śledczego IPN śledztwo dostarczyło podstaw do przyjęcia, że działania pokrzywdzonego Jana K. nie wyczerpały znamion żadnego z obowiązujących wówczas przepisów prawa karnego, a zarzuty, które mu postawiono, były wyłącznie konsekwencją tendencyjnych działań komunistycznych organów ścigania, zmierzających do skazania domniemanego „wroga ludu”.

Działanie to było – w ocenie prokuratora OKŚZpNP – aktem bezprawia i represji oraz przejawem prowadzonej przez władze komunistyczne walki politycznej z osobami postrzeganymi jako wrogie ideologicznie, stąd nosi cechy zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości.

Czyny zarzucone w akcie oskarżenia zostały opisane w art. 286 § 1 i art. 26 w zw. z art. 248 § 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Kodeks karny z dnia 11 grudnia 1932 r., w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

W dniu 12 października 2023 roku Wojskowy Sąd Garnizonowy w Poznaniu wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania karnego wobec płk. w stanie spoczynku Januszowi Ś. na mocy art. 22 § 1 kpk, zgodnie z którym jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, a w szczególności jeżeli nie można ująć oskarżonego albo nie może on brać

udziału w postępowaniu z powodu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby, postępowanie zawiesza się na czas trwania przeszkody.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)